No: 1357 – Mahreç İşareti

İZNİK DERBENT DOKUMASI

Tescil Ettiren

İZNİK BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 05.10.2022 tarihinden itibaren korunmak üzere 16.05.2023 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	:	1357
Tescil Tarihi	:	16.05.2023
Başvuru No	:	C2022/000334
Başvuru Tarihi	:	05.10.2022
Coğrafi İşaretin Adı	:	İznik Derbent Dokuması
Ürün / Ürün Grubu	:	Dokuma / Dokumalar
Coğrafi İşaretin Türü	:	Mahreç işareti
Tescil Ettiren	:	İznik Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	:	Selçuk Mah. Rauf Denktaş Cad. No: 65/ A İznik BURSA
Coğrafi Sınır	:	Bursa ili İznik ilçesi
Kullanım Biçimi	:	İznik Derbent Dokuması ibaresi ve mahreç işareti amblemi ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılamadığında, İznik Derbent Dokuması ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

İznik Derbent Dokuması; yün, pamuk ve keten ipliklerle desenli ya da düz olarak İznik ilçesinde üretilen dokumadır. İznik Derbent Dokuması kullanılarak; örtü, iç ve dış giysileri, döşek, kilim, peşkir, torba vb. ürünler üretilir.

İznik Derbent Dokumalarında geleneksel olarak, siyah, bordo, lacivert, yeşil, kırmızı, sarı renkler kullanılır. Ayrıca tercihe bağlı farklı renklerde kullanılabilir.

Yün, keten ve pamuk ipliklerin incelik ve kalınlıkları dokunacak ürünün kullanım alanına göre; 20'lik, 30'luk, 40'lık, 50'lik çözgü ipi kullanılarak dokunabilir. Dokunacak ürün türüne ve kullanım alanına göre pamuk-keten karışımı ya da tek tek bu iplerle dokunabildiği gibi farklı özellikteki ipler de tercih edilebilir. Dokumaların eni ve boyu ürüne bağlı olarak değişebilir.

İznik Derbent Dokuması ilk olarak, 1924 yılında Bursa ili İznik ilçesi Derbent Köyünde üretilmiş ve zamanla İznik ilçesinin tamamında üretilir hale gelmiştir. İznik ilçesinin ekonomisinde ve geleneklerinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

İznik Derbent Dokumalarında kumaşın zemini kirli beyaz ve/veya krem rengindedir. Geleneksel olarak kullanılan desenler; çift saksı, eğrelti, kırık metre, yan geçme, ördek, davul tokmağı, tefe, islihas yaprağı, kuş gözü, çapraz islihas, bıçak burnu ve kartopu vb. adlarıyla bilinir. Bu desenlerden bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

Çift Saksı

Eğrelti

Kırık Metre

Yan Geçme

Ördek

İznik Derbent Dokumalarından üretilen bazı ürünler hakkındaki bilgiler aşağıda yer almaktadır.

Yağlık: Pamuk iplik ile renkli ve desenli olarak dokunduktan sonra gergeflerde renkli iplik ve gümüş tel ile işlenerek üretilen dokumadır. Bu dokuma, yağlı güreşlerde dereceye girenlere ödül olarak verilir. Ayrıca gelin arabalarını süslemede, gelin bohçalarında, evlerde dekoratif amaçlı örtü ile el silme amaçlı ürün olarak kullanılır.

Çevre: Pamuk iplik ile yapılan düz dokumaya gergeflerde renkli ipliklerle çiçek desenleri işlenir. Düğünlerde gelin bohçası, kız evinden erkek evine gönderilen söz mendili olarak kullanılır.

Kuşak: Yün veya pamuk iplikle ip şeklinde dokunup ucuna püskül yapılır. Genellikle kırmızı ve beyaz renklerde elbise kemeri olarak da kullanılır.

Döşek: Yün iplik kullanılarak renkli çizgili olarak dokunur. Yer minderi olarak kullanılır.

Kilim: Yün iplikle kırmızı, mavi, yeşil ve sarı çizgili olarak dokunur.

Çerga: Yün iplik ile siyah beyaz çizgili olarak dokunur. Coğrafi sınırda kasım ayından itibaren başlayan zeytin hasadı sırasında soğuktan korunmak için kadınlar tarafından örtü olarak kullanılan dokumadır.

Torba: Yün iplik ile siyah beyaz çizgili olarak dokunan kumaş, çanta şeklinde dikilir ve askı kısmı, yün iplikle saç örgüsü şeklinde örülür.

Gömlek: Pamuklu iplik kullanılarak genellikle düz beyaz veya kırmızı şeritli dokunan kumaştan gömlek dikilip, kol ağızları iğne oyası ile işlenir. Çeyizlik olarak dikilen gömleğin boyun kısmı oyulmaz, iç giyim ürünü olarak kadın ve erkekler tarafından kullanılır.

Don: Pamuklu iplik kullanılarak dokunan kumaştan hazırlanır. Paça kısımlarına, renkli ipliklerle iğne oyası yapılarak desen işlenir. Ayak bileğine kadar uzanan don, erkekler tarafından iç giyimde, kadınlar tarafından eteğin altına paça kısmındaki desenler görünecek şekilde günlük kıyafet olarak giyilir.

Çendele: Kırmızı ve bordo renkli yün iplik kullanılarak desenli olarak dokunan kumaşlar, önlük olarak kullanılmak üzere hazırlanır. Bel kısmına kuşak takılır.

Raramka: Siyah ve beyaz yün iplik kullanılarak düz çizgili olarak dokunur. Raramka, çeşmelerden evlere testilerle su taşıyan kadınların, başörtülerinin ıslanmasını önlemek amacıyla üretilir.

Fisto: Siyah ve beyaz çizgili ince yün iplik kullanılarak dokunur. Etek yapımında kullanılır.

Uçkur: Pamuklu iplik ile kuşak şeklinde dokunur ve uçlarına desen yapılır. Dokuma donların bellerini lastik gibi bağlamak amacıyla kullanılır.

Peşkir: Pamuklu iplik ile dokunan havludur. Peşkirin uçlarına dokuma sırasında renkli iplikler ile desenler işlenir. Gelin bohçalarında ve davetlerde hediye olarak verilir.

Ekmek bezi: Kırmızı, beyaz ve lacivert renkli pamuk ipliklerle şerit halinde dokunur. Coğrafi sınır halkı bu bezi; evde pişirdiği yemeği sıcak tutması, tarlaya çalışmaya giderken ekmeğini sarıp götürmesi ve yoğurt mayaladığı kabı sarma amacıyla kullanır.

Çarşaf / Kırpa: Kırmızı ve beyaz pamuk iplik kullanılarak çizgili ve kenarları motifli olarak dokunur. Kadınlar, örtünme amacıyla kullanır.

Dokumalarda; kartopu, ibrik, saksıda çiçek, lale, ebegümeci, ala kiraz, kuşgözü, kırık metre, eğrelti, yonca, tefe, yılan eğrisi, davul tokmağı, ördek, yan geçme, çapraz islihaz, bıçak burnu vb. desenler ile geometrik desenler işlenir.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

İznik Derbent Dokumasının geçmişi eskiye dayanır. İznik ilçesinin ekonomisinde ve geleneklerinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle İznik ilçesi ile ün bağı bulunan İznik Derbent Dokuması üretiminin tüm aşamaları, belirtilen coğrafi sınırda gerçekleşmelidir.

Denetleme:

Denetimler; İznik Belediyesinin koordinasyonunda ve İznik Belediyesi, S.S. İznik Kadın Üreticiler Kalkınma Kooperatifi ve İznik Halk Eğitim Merkezinden konuda uzman birer kişiden oluşan denetim mercii ile yılda bir kez ayrıca şikâyet veya gerekli görülen hallerde ise her zaman denetim yapılır.

Denetim mercii; üretimde kullanılan iplik türlerinin uygunluğunu; desenlerin uygunluğunu; üretim metoduna uygunluğunu ve İznik Derbent Dokuması ibaresi ile mahreç işareti amblem kullanımının uygunluğunu denetler.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.